Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 147. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го ЛИПНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 2, 1980 No. 147. VOL. LXXXVII.

Пастор Вінс викриває совєтську тиранію

Торонто, Онт. (ак). — У днях 7-13 липня ц.р., у Торонто, Канада, відбуватиметься 14-ий Світовий Конгрес Баптистів, у якому візьме участь 14 тисяч делегатів і гостей із цілого світу, що будуть репрезентувати понад 30 мільйонів баптистів. Із Совєтського Союзу прибуде також „баптистська" делегація.

Пастор Георгій Вінс, якого рік тому Москва викинула з Совєтського Союзу разом із Валентином Морозом, Олександром Гінзбурґом і ще двома іншими борцями за права людини в заміну за двох московських шпигунів, влаштовує в той самий час у Торонто мітинг під гаслом „Голос переслідуваної Церкви". Під час виступів пастора Вінса будуть показані фільми, як оргaни КҐБ руйнують церкви, розганяють Богослуження, знущаються над віруючими в Бога і насильно насаджують атеїзм. Також буде показано героїзм правовірних християн, як вони,не лякаючись безбожників, борються за релігійні права, відбувають свої Богослуження в лісах, потаємно, підпільно друкують релігійну літературу і на ввесь світ підносять свій голос проти совєтського насилля. До Торонто вже привезена друкарська апаратура з-поза „залізної заслони" — примітивна машина, на якій видруковано тисячі українських Нових Заповітів і співаники з нотами для церковного вжитку. Кілька таких машинок КҐБ сконфіскувало і чимало працівників видавництва „Християнин" засуджено на довге ув'язнення.

Пастор Вінс уже винайняв залю на 3,000 місць, в якій він буде влаштовувати свої виступи й інформувати делегатів і гостей Світового Конгресу Баптистів про важкий стан віруючих усіх релігій у Совєтському Союзі. Всі виступи пастора Вінса відбуватимуться в Harbour Castle Hilton Convention Center, „Voice of the Persecuted Church", One Harbour Square, Toronto, Ontario.

У середу увечорі, о годині 7-ій, пастор Вінс промовлятиме на тему: „Церква Христова в Совєтському Союзі живе". У четвер будуть показані фільми з релігійного життя в Україні й у інших країнах поневолених Совєтами народів. Пастор Вінс промовлятиме на тему: „Переслідувана, але не залишена Богом Церква Христова перемагає". У п'ятницю увечорі слово пастора Вінса буде на тему: „Схід і Захід — одне тіло Вселенської Церкви Христової". Закінчить свої виступи пастор Вінс у суботу словом — „Наша єдина надія на перемогу — духовне пробудження християн".

Свої виступи пастор Вінс буде підсилювати фільмами з концтаборів, фактами з релігійного життя в СССР і статистичними даними про мільйони замучених християн за Віру Христову. Тільки одних баптистських церковних діячів від 1929 року було заарештовано 45,000 і з них понад 20,000 померли мученичою смертю, включно з усіма делегатами на 4-ий Світовий Конгрес Баптистів, який відбувався в 1928 році в Торонто, твердить пастор Вінс.

Півмільйона бразилійців тріюмфально вітали Папу

Бразілія, Бразилія. — Папу Івана Павла II, який прибув до Бразилії з офіційними відвідинами в понеділок, 30-го червня ц. р., тріюмфально вітали понад 500,000 бразилійців на чолі з президентом держави Жоао Баптіста Фіґередо та іншими урядовими особами та церковними достойниками.



Папа промовляє у столиці Бразилії

Папа, який вже на самому початку заявив, що його відвідини мають суто релігійний і пастирський характер, відправив на відкритій площі Архиєрейську Службу Божу, після якої тисячні маси народу скандували на привітання Папи „Віва Жоао Паульо сеґундо!", вимахуючи при тому білими хусточками, співаючи релігійні пісні і проказуючи вголос молитви.

Пізніше того самого дня Папа відвідав президента у його резиденції, де зібрались на привітання Папи члени кабінету і запрошені визначні гості. Опісля він коротко розмовляв з представниками дипломатичного корпусу, а в кінці відвідав головну квартиру Крайової конференції бразилійських єпископів. Бразилійський єпископат, який має різні проблеми, що їх треба розв'язати, щоб справно функціонувала церковна структура, був радий, що зможе зустрінутись з Головою Церкви і спільно з ним обміркувати різні справи та дістати від Папи вказівки, як поступати в майбутньому. В головній квартирі офіційно вітав Папу віцепрезидент Конференції єпископ Клемент Хозе Карльос Ісанард, який опісля інформував Папу в подробицях про важливіші справи Римо-Католицької Церкви в Бразилії.

Ватикан пояснює свою настанову щодо евтаназії

Ватикан. — Свята Конґреґація у справах Доктрини Віри видала „Декларацію про евтаназію", затверджену Папою Іваном Павлом II. Декларація ця потверджує дотеперішнє традиційне становище Католицької Церкви у справі евтаназії та пояснює поставу Церкви стосовно вживання наймодерніших медичних засобів, які штучно продовжують життя.

В справі евтаназії — злагіднення терпінь умираючій людині скороченням передсмертних мук через прискорення смерти — Декларація каже: „Потрібно рішуче потвердити ще раз, що ніщо і ніхто в ніякий спосіб не може дозволити на вбивство невинної людської істоти, чи це фетус, чи ембріон, чи немовля, чи дозрілий, чи старець, чи страждаюча від смертельної недуги або вмираюча особа. Це дуже важливо захищати в моменті смерти і гідність людської особи і християнський концепт життя проти технологічної настанови, яке носить у собі загрозу зловживання".

У випадку, коли вже тільки медичні засоби можуть штучно продовжувати тривання життя, дозволено за згодою пацієнта послуговуватися засобами, створеними найдальше йдучими медичними здобутками, навіть якщо вони є ще й далі в експериментальній стадії і не є позбавлені ризика. Приймаючи їх, пацієнт може навіть великодушно послужити людству. Також дозволено за згодою пацієнта перервати ці засоби, коли результат не задовольняє очікувань. Коли неминуча смерть близька без огляду на вживані засоби, дозволено прийняти рішення совісти відмовити ці форми втручань, що забезпечують тільки випадкове і утяжливе продовження життя.

У СССР ПОМІТНИЙ БРАК ХАРЧІВ

Москва. — Значні недоліки в совєтській сільськогосподарській продукції та американський торговельний бойкот починають затемнювати сподівані „веселі часи", на які очікував „радянський народ" під час Олімпіяди в СССР, — інформує кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Крейґ Вітні.

Досі совєтські громадяни сподівалися, що мільйони, чи сотки тисяч закордонних туристів на Олімпіяді принесуть значний дохід та розсвітлять їхні сірі будні.

Однак сьогодні, як відомо, ситуація змінилася і справи виглядають дуже зле... В Москві кружляють поголоски, що уряд запровадить карткову систему на м'ясо. Знову ж із інших поголосок можна довідатися, хоча совєтський уряд старається їх заперечити, що почалися робітничі страйки у фабриці автомобілів в Тґліяті та Казані та біля Смоленська.

У „Літературній Газеті" в Москві появився лист, що його написав українець, у якому він твердить, що вичікування у чергах перед урядовими крамницями забирає один день праці в тиждень; годину і сорок хвилин треба чекати, щоб купити одну чи дві помаранчі, одну годину, щоб повернути порожні пляшки від молока, і 45 хвилин треба вичекатися у черзі, щоб післати порученого листа.

Тому, що державні крамниці, чи магазини, є майже завжди порожніми, ринкові ціни селян, які не є під контролею, підскочили дуже вгору, головно після поганих жнив у 1979 році. Один кілограм суниць коштує 9 рублів (6 долярів і 34 центи за один фунт), що рівняється дводенній заробітній платні пересічного робітника; нові картоплі коштують 4 рублі за один кілограм (або 2 доляри і 82 центи за фунт). В місті Горькому, до якого заслали проф. Андрея Сахарова, є брак м'яса, молока, сира, йогурту і сметани.

Совєтський уряд старається запобігти розрухам у Москві — на очах всього світу — купуючи закордонне масло, м'ясо та кури. Але на провінції ситуація має бути куди гірша.

Експерти цих справ вважають, що причиною систематичних браків віктуалів першої потреби є та, що Сталін знищив незалежне селянство в 1930-1932 роках, вбиваючи мільйони селян штучним голом, депортаціями та розстрілами. Він зробив селян невільниками, заганяючи їх в колгоспи і відбираючи їм гордість та незалежність.

Американський бойкот також у великій мірі спричинився до браків харчових продуктів, але совєтський уряд у намаганні, щоб упоратись з цією проблемою спроваджує м'ясо з Арґентини й інших країн.

Основною причиною цих недостач як уже згадано, є сама система колективізації, і знищення незалежного селянства, яке колись, навіть за кріпацтва до 1861 року, годувало не тільки населення російської імперії, але також Західню Европу.

АДВОКАТ ВИМАГАЄ ЗВІЛЬНЕННЯ ПЛАХОТНЮКА

Ню Йорк, Н.Й. (Пресова служба ЗП УГВР). — У самвидаві поширюється скарга оборонця Миколи Плахотнюка до Верховного Суду УССР, в якій він пропонує скасувати примусове „лікування" Плахотнюка. З числа арештованих діячів української культури під час погрому 1972 року, д-ра Плахотнюка зустріла найважча доля. Він лікар-фтизіятр за професією, сім років перебуває в психушках. Арештували його 12-го січня 1972 року й обвинувачували у співучасті у виданні позацензурного „Українського вісника" та поширюванні інших самвидавних публікацій. Плахотнюка тримали в Лефортовській тюрмі, відтак в Інституті Сербського, згодом в тюрмі київського КҐБ. Рішенням київського обласного суду з листопада 1972 року, Плахотнюка визнано невідповідальним за свої вчинки. Від того часу почався тернистий шлях „лікування" Плахотнюка у психушках СССР. Передаємо текст скарги адвоката Плахотнюка.



Микола Плахотнюк

ДО ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНСЬКОЇ ССР

Судова колеґія в кримінальних справах Адвоката Грецького Н.Н. — Юридична Консультація ч. 1 Ленінського району м. Києва, вул. Ярославів Вал, 6, на ухвалу судової колеґії в кримінальних справах Київського обласного суду від 6 липня 1979 року в справі Плахотнюка Миколи Григоровича.

ПРИВАТНА СПРАВА

6-го липня 1979 року ухвалою судової колеґії в кримінальних справах Київського суду відмовлено задовольнити подання Черкаської обласної психіятричної лікарні ч.1. „Про застосування до Плахотнюка Миколи

(Закінчення на стор. 3)

І. Явиляк проведе голодівку під ОН в обороні родини

Джерзі Сіті, Н.Дж. (В. Л.). — Іван Явиляк, новий еміґрант з України, який 3 роки тому приїхавши з Борщева, Тернопільська область, до своєї тітки на відвідини вибрав волю і попросив Уряд З'єднаних Стейтів Америки надати йому право політичного азилю, відвідав у понеділок, 30-го червня ц.р., приміщення Українського Народного Союзу і видавництва „Свобода".

У розмові з членами Головного Екзекутивного Комітету і редакторами він поінформував їх в першу чергу про долю його родини, яка від самого початку його відмови від повороту до СССР зазнає частих переслідувань і шикан зі сторони органів КҐБ, а також про те, що він, починаючи від 7-го до 12-го липня проведе голодівку під головною квартирою Об'єднаних Націй, щоб таким чином запротестувати проти поведінки совєтської влади над своїми громадянами і домогтись злуки родини на підставі Гельсінських угод. Він сподівається підтримки українських громадян.

У справі допомоги І. Явиляк звертався вже до Екзекутиви УККА, Союзу Українок Америки, Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ) та до багатьох приватних осіб, а також українських правників, які обіцяли підтримати його заходи. Підтримати його домагання про злуку родини обіцяла також велика американська робітнича спілка Тімстерів та інші американські установи.

Згідно з інформаціями І. Явиляка, агенти КҐБ часто відвідують його дружину й інших членів родини, вимушують у них різні зізнання, які не відповідають правді, побивають фізично його дітей тощо. Він висловив надію, що українська спільнота, зокрема правники, політичні діячі, Бюро УККА у Вашінгтоні та інші впливові особи української національности включаться в акцію моральної, політичної, а зокрема практичної допомоги і засупництва перед речниками американського Уряду, щоб добитися припинення знущання над членами його родини і евентуальної злуки в майбутньому.

Шмідт вимагає відтягнення совєтських військ з Афганістану

Бонн, Німеччина. — Поїздка канцлера Гельмута Шмідта до Москви має для Москви в першу чергу політичне значення, а Західня Німеччина хоче використати її для поширення торгівлі і взагалі господарської співпраці з СССР. Вступні переговори в цих справах уже закінчені і тексти договорів готові до підпису.

Не зважаючи на складне політичне положення в світі, викликане совєтським збройним нападом на Афганістан та взагалі їхньою агресивною політикою у світі, канцлер Шмідт переконаний, що детант слід продовжати і в тій цілі він удався до Москви. Представники німецьких господарських ресортів і технічні експерти вже закінчили підготовчі роботи для підписання найбільшого контракту, яким є домова в справі побудови трубопроводу з Тюменських газових піль на Сибірі до центральної раніше побудованої системи трубопроводів в центральній Росії і до совєтських західних сателітів. Нові трубопроводи мають бути довжиною понад 3,000 миль і коштуватимуть 13,3 більйона долярів.

СССР уже дотепер пос-

(Закінчення на стор. 4)

В Америці

В ЧАСІ СВОГО ПОБУТУ в Куала Лямпур, столиці Маляйзії, державний секретар Едмунд Маскі поінформував, що в обличчі поважної загрози Таїляндові з боку В'єтнаму, уряд ЗСА прискіпує висилку до Таїланду 35 модерних танків і різного роду іншої зброї. В Куала Лямпур відбулася конференція міністрів п'яти членів Союзу південносхідних азійських народів, до якого належать: Філіппіни, Індонезія, Маляйзія, Сінґапур і Таїланд. Про ціль конференції в Куала Лямпур і своєї поїздки Державний секретар висловився: „Ми зустрічаємося в Куала Лямпур в тіні існуючої агресії — Совєтського Союзу в Афганістані і В'єтнаму у Камбоджі".

ДО ЗСА ПРИБУВ ПРЕЗИДЕНТ Судану Ґаафар аль-Німейрі. Приїзд його зовсім несподіваний і викликаний важким станом його здоров'я. Після прибуття до ЗСА він зразу піддався опіці лікарів-спеціялістів. Президент Німейрі має серцеву недугу, а крім цього є він діябетиком, що комплікує його стан. Гостра недуга Німейрі викликала хвилювання в західньому світі з огляду на те, що він є послідовним прихильником політики вільного світу. Особливо занепокоєний його близький приятель президент Єгипту Анвар ель-Садат.

ПРЕФЕКТОМ ДЛЯ КОНҐРЕҐАЦІЇ для справ східних церков Папа Іван Павло II найменував кардинала Владиславa Рубіна, духовного лідера польських католиків у світі. Є це черговий важливий пост у ватиканській ієрархії обсаджений високим достойником польського походження. Дотепер префектом тієї Конгреґації був кардинал Паульо Філіппі, італієць, який пішов на пенсію з огляду на свій вік. Номінація кардинала Рубіна на цей пост є одною ланкою у ланцюгу змін, які саме тепер мають місце в Ватикані.

У світі

ПРОПОЗИЦІЯ РЕҐАНА ПРО зменшення податків на 36 більйонів долярів не тільки викликала широку дискусію в пресі, але також поділила найближчих дорадників президента Джіммі Картера. Одна фракція, очолювана віцепрезидентом Воллтером Мондейлем і Стюардом Айзенстетом домагається від Президента, щоб він негайно проголосив свою власну програму зменшення податків; інші, до якої зараховують також з.зв. „мафію з Джорджії", схиляються радше до програми поборення інфляції іншими засобами. Ця справа знайшла вже відгук на Капітолі між сенаторами і конгресменами.

БАРБАРА ТІММ, МАТИ американського закладника в Ірані, повернулась з Парижу до ЗСА, не діставши дозволу на другу візиту до Теґрану. Правний дорадник Б. Тімм обвинуватив Державний департамент за її неуспішну подорож, бо, мовляв, заборона Вашінгтону подорожувати до Ірану у кінцевому висліді дуже пошкодить і знищить рятункові акції різних організацій і приватних осіб, звернені на звільнення усіх закладників.

ЕКЗЕКУТИВНА РАДА Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій (АФЛ-КІО), яка складається із 35-ох членів, скоро матиме у своєму складі першу жінку. Речники цієї найбільшої і впливової спілки думають, що опорожнене місце в Раді після смерти Пола Голла, правдоподібно займе жінка, яка зробить історичний перелом у цій суцільно чоловічій Раді.

ДО СОЮЗІВКИ ПРОЛЯГАЮТЬ ВСІ ДОРОГИ, БО ТУТ І СПРАВДІ, ЯК НІДЕ

Репортаж Людмили Волянської



Перед будинком „Гостинниці" — богиня „Маяна" — водограй.

Нема то, як на Союзівці — стало вже труїзмом. Але цю загальновідому істину все ж таки хотілося перевірити й собі, щоб стати в один ряд з усіма тими, хто підпав під чар і красу навколишніх, що мальовничою грядою обступили цю оселю Українського Народного Союзу, створюючи враження майже Карпатських гір, і лісу, який викликає в різних людей інші емоції, і самої оселі, до якої сходяться стежки і доріжки з цілої Америки, з Канади, та таки й чи не з цілого світу. Тут бо можна зустріти українців зовсім несподівано і з інтриґуючої Франції, і з далекої Австралії, як це сталося мені ось собі такої п'ятниці, ще й 13-го червня, коли на завдання головного редактора я відбула поїздку на Союзівку з метою познайомитися з оселею і самій (я не належала до тих, що до неї вчащають, хоч, може, і на жаль), і розповісти про неї тим, хто читатиме ці рядки.

П'ятниця й тринадцять — не обов'язково мають означати „пех". У цьому випадку це був насправді вдалий день і вдала подорож. Все це ще й тому, що на Союзівці можна було цей раз „відкрити" не тільки чар Союзівки, але й збагнути, чому вона є такою, якою є, і відкрити для себе душу Союзівки і мотор, що ними є, звичайно, господар оселі, вже в своїх 27-річній тривалості, Володимир Квас.

Господар оселі чекав на кореспондента „Свободи", хоч у той сам час виконував одну або другу функцію з тих тисячі і однієї справ, що спочивають у його руках протягом одного - однісінького дня. Це треба було обсервувати бодай певний час, щоб зрозуміти нероздількість Союзівки від Володимира Кваса й Володимира Кваса — від Союзівки. Тут вже з певністю можна сказати, що „Франція — це я", чи то пак — „держава — це я", як сказав у свій час Людовик XIV.

Кажуть, що найкраще незвичайні речі про предмет дослідження впадуть в око тому, для кого обсервована річ, подія, людина чи — як в цім випадку — місцевість, не є кожноденною. Так є з подорожніми, що полишали нам записки з різних країн своїх відвідин. Все, що незвичайне, впадало їм в око перше, а подібності з їхнім власним краєм лишалися насторонi.

Союзівку також добре було побачити знову після кількох років відсутности. За цей час всі будівлі вбралися в гуцульські шати: прикрашені вони різьбою й вигадливими візерунками, зробленими за уподобанням і дуже часто за плянами господаря, все того ж постійного адміністратора оселі. Не місце тут кваліфікувати їх. Певно, що будуть і критики. Але головне в тім те, що для своєї „дитини", для своєї „держави" — якщо хочете — пан Квас не жаліє себе і намагається прикрасити її так, як підказує йому його єство.

Питаю його, чи він сам гуцул? Відповідає поважно без сміху, що ні. Сам він подоляк, але любить гори. Це своєрідний — мусить бути — атавізм. Володимир Квас повинен був народитися в Карпатах.

Тож не дивовижа, що всі будівлі на Союзівці мають тепер орнамент гірський; як і назви їх гуцульські чи то „Ворохта", чи „Ужгород" чи інша „Дукля". У гуцульському стилі, за проектом адміністратора, невичерпного на ідеї, оздоблено й найпопулярніше місце оселі поміж поклонниками Вакха — „бару".

Сама подорож до Союзівки не в одного автора

(Закінчення на стор. 4)

Пригадка про пенсії колишнім працівникам у Німеччині

Особи, які принаймні 18 місяців працювали у Західній Німеччині або Західнім Берліні перед, під час, або після Другої світової війни, мають право вносити подання на отримання пенсії від західньо-німецького уряду, згідно з домовленням німецького і американського урядів, зробленим 1-го грудня 1979 року.

У домовленні береться до уваги особи, які щонайменше півтора року платили забезпечення. Щоб отримати пенсію, треба його взагалі сплачувати на протязі 60 місяців, однак і сьогодні, хто не мав цілковито виплаченого забезпечення, можна покрити різницю. При виповнюванні аплікацій допомагатиме заінтересованим особам референт Суспільної Опіки при Товаристві „Самопоміч" у Ню Йорку Микола Шпитко кожного вівтірка від 2-ої до 5-ої год. по полудні та кожного четверга від 3-ої по полудні до 7-ої вечора у тому приміщенні при 89-ій Друга авеню в Ню Йорку.

Усі аплікації реєструватимуться в уряді Суспільної Опіки, щоб опісля мати нагляд над вислідом.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім ВШ Передплатникам „Свободи", що з днем 1-го червня ц. р. одержують англомовний „Український Тижневик" тільки ті передплатники щоденника, які вислали замовлення і належну передплату „Українського Тижневика". Для вигоди тих передплатників, які бажають одержувати „Український Тижневик", але ще не вислали такого замовлення і передплати, поміщуємо в цьому числі відповідний формуляр, що його можна вирізати і переслати виповненого разом з чеком передплати до Адміністрації „Свободи".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зріст кооперації

Прово, Юта. — Ідея кооперації не прийнялася у ЗСА так, як в інших країнах. Навпаки, в американському світі індивідуальної ініціятиви й відповідальности на кооперацію дивилися криво. Одначе у змінених умовах помітний поворот і на цьому відтинку.

У місті Прово, Ютика, сталася власне подія, яка вказує на зворот в поглядах і в практичному застосуванні кооперативних принципів. У понеділок, 16-го червня в Рат Пеккінг Ко відбулися загальні збори уділовців, які мали рішати, що далі робити з їхньою фабрикою м'ясних перетворів. Великий фабричний комплекс, який затруднює 2,000 робітників, хоча знаний з доброї якости своїх продуктів і невисоких цін, не витримував конкуренції з іншими. Продати його можна було тільки із втратою. І тому уділовці шукали іншого виходу. Знайшли вони його у продажі більшости уділів, бо понад 60 відсотків, робітничій кооперативі. 46-ий відділ Спілки Об'єднаних харчових працівників став рамою для тієї кооперативи.

Робітники визначили з-поміж себе 10 на 16 директорів і почався зовсім інший етап у праці фабрики, а для американського господарського життя новий, вельми надійний експеримент. Починаючи черговим місяцем зі щотижневої заробітної платні відтягатимуть по 20 долярів на сплату уділів у кооперативі.

Таким чином після різних короткотривалих експериментів з ідеями „ко'овнершип",„копартнершип", „уділ в зисках" прийшла радикальна розв'язка, завдяки якій працівник стає повноправним членом кооперативи, у якій він працює. Експеримент з Рат Пеккінг Ко важливий тим, що тут ідеться про величезний продукційний комплекс, який давав річно коло 300 мільйонів обороту. І коли цей експеримент буде успішний, тоді відкриється дорога іншим таким спробам. А в добі, коли щотижня десятки тисяч робітників втрачають працю, коли замикання фабрик стає щоденним явищем, коли існує зароджування соціяльних конфліктів, на ґрунті такої ситуації почин у Прово може мати далекойдучі наслідки.

Ясне, що перед успіхом ще прийдеться робітникам і їхньому керівництву не лише довго обмірковувати, щоб знайти нові дороги й нові розв'язки, але й перебороти труднощі спеціяльно створювані противниками нових ідей. Цікаве, що неначе в передбачуванні такого розвитку, останнім часом у ЗСА видано закони, які не лише сприяють кооперації, але прямо штовхають до спроб кооперативної розв'язки різних господарських проблем.

Використання кооперації як засобу господарської розбудови особливо близьке і зрозуміле українській людині. Власне завдяки кооперації ми змогли господарсько зрушити й піднести український Захід, а на українському Сході, на Надніпрянщині, кооперація відіграла величезну ролю в добі національної революції 1917-20 рр. Кооперативна система „Дніпросоюз" стала головним чинником у постачанні і в розділі товарів першої потреби і без неї населенню прийшлося б дуже тяжко у невідрадних умовах революційної розрухи.

На нових місцях поселення, зокрема в ЗСА, Канаді і Великій Британії український кооперативний рух добився значних успіхів. Саме тепер він увійшов у період поширення й поглиблення своєї діяльности. А зворот до кооперації в американському житті напевно причиниться і до його пожвавлення та взагалі до розбудови нашої участи в загальній американській господарці.

В. Левенець

„ІНВАЗІЯ" СССР НА ЗАХІДНЮ НІМЕЧЧИНУ

Уже на самому початку наших міркувань треба устійнити, що тут в першу чергу, очевидно, йдеться про покищо пропагандивну інвазію Совєтського Союзу на Федеративну Німецьку Республіку у зв'язку з парляментарними виборами, які, як відомо, відбудуться у тій країні 5-го жовтня цього року, хоча, як вказують численні західньоевропейські і американські аналітики, в будучому не треба виключити також фізичної інвазії на Західню Европу, до чого зрештою комуно-московські імперіялісти вже від довшого часу приготовляються.

У газеті „Правда" офіційному органі Центрального Комітету КПСС появилося при кінці травня ц. р. декілька статтей у яких виразно підкреслюється готовість „братерської допомоги" в різних частинах світу. У цих же статтях знавець у справах американської проблематики Арбатов виступив із гострим засудом З'єднаних Стейтів Америки, які нібито повернулись до холодної війни і погрозив, що „хто таке чинить, мусить бути приготований на консеквенції, тобто гарячу війну". Якщо йдеться про Західню Німеччину, то суто провокаційним виявився коментар совєтського агенства „Новості", тісно пов'язаного з органами КГБ, у якому сказано, що, на випадок відкритого конфлікту, ФРН стане головним об'єктом протиудару. Потім у совєтському міністерстві закордонних справ заявили німецьким кореспондентам: спершу, що їм нічого про це невідомо, а потім, що це не погляд уряду, а „громадськости".

Усе це сталося напередодні офіційних запросин до Москви канцлера західньонімецького уряду Гельмута Шмідта з метою нібито посилення господарської співпраці, а в дійсності для спроби розколу між західніми альянтами і внесення дисонансу в Европейську Економічну Спільноту і Північно-Атлантійський Союз (НАТО), який є сіллю в оці Москви, хоч по протилежному боці залізної заслони справно діє і розростається подібний „союз" Варшавського Пакту під керівництвом Кремля.

Вибори як претекст

Претекстом для розгорнення чергової лобової пропагандивної атаки на Захід, зокрема Західньої Німеччини, стали, як вже було згадано вище, парляментарні вибори. Київська газета „Радянська Україна" у числі з 3-го червня ц. р. помістила довгу статтю на цю тему свого „оглядача" А. Тюпаєва п. з. „Бонн: „генеральна репетиція" відбулась". Не розуміючи, мабуть, або зумисно промовчуючи передвиборчий ривалізаційний процес, або популярно кажучи „бій" за мандати в парляменті, який розгортається природним способом між урядовими партіями, чи краще кажучи, коаліцією, до якої входять соціял-демократи і Вільна демократична партія, з одного боку, і опозиційним бльоком Християнсько-демократичного і Християнського-соціяльного союзу, з другого, Тюпаєв намагається звернути вістря своєї атаки на лідера ХДС/ХСС Йосефа Штравса, який, у випадку перемоги цих двох Християнсько-демократичних сил став би федеральним канцлером. „Цей баварський політик, — пише совєтський „оглядач", — добре відомий, як визначний керівник найреакційніших сил ФРН, які виражають інтереси монополітичної буржуазії, в першу чергу воєнно-промислового комплексу. Можливість появи в Бонні, як керівника західньонімецького уряду такого політичного діяча, звичайно, не могла не викликати стурбованість і навіть тривогу", — закінчує свою оцінку про Штравса Тюпаєв, переходячи до цілости аналізи передвиборчої ситуації в Західній Німеччині

Вмішування у внутрішні справи

Не треба виключати також такого чинника, — кажуть деякі західньонімецькі аналітики, що при чергових виборах кремлівські верховоди будуть використовувати не тільки ліберальні демократичні сили Західньої Німеччини, наприклад, вільних демократів, основною політичною лінією яких є задержати якнайдовше ФРН у добрих відносинах із СССР, а навіть довести до її невтральности, але також численні діві угрупування, починаючи від комуністів і кінчаючи радикалами, які до спілки з студентськими товариствами виступають проти „війни", поширення атомової зброї тощо. Треба відмітити, що совєтські стратеги підмовили навіть німецьких комуністів, щоб вони розв'язали свої маловпливові товариства і влилися до Соціял-демократичної партії, щоб там внутрі змагатися за впливи і скеровувати її політику в напрямі співпраці з СССР та іншими „соціялістичними" країнами.

Очевидно, останнє слово матиме німецьке населення до якого намагається також промовляти вже згадуваний нами „оглядач" Тюпаєв, який у цій же статті „Радянської України" каже, що причиною успіхів соціял-демократів у так званих крайових (провінційних) виборах треба вважати факт, що вони у передвиборчій кампанії наголошували питання, що хвилюють населення ФРШ. Покликаючись на газету „Франкфуртер Альгемайне Цайтунг" Тюпаєв наводить з неї уривки, що нібито Шмідта представляли, як гаранта політики миру, аполітика Християнсько-демократичної партії на чолі з Шравсом, призвела б до посилення страху війни. Тюпаєв навіть може не здає собі справи, що він своїми міркуваннями вмішується у внутрішні справи Західньої Німеччини, бо все таки сучасна політика наближення й порозуміння із СССР, яку веде теперішній федеральний уряд в Бонні, не дає ще комуно-московським пропагандистам права визначувати шляхи будь-що-будь демократичних держав Заходу і підказувати їм хто кращий, а хто гірший на високе державне становище. Канцлер Шмідт, на думку Штравса, штучно створює психозу війни серед населення, щоб пізніше відіграти ролю „миротворця", але Штравс, як також інші політики Християнсько - демократичної партії, вважають, що німецький нарід, не зважаючи на його пасивність до політики, сам собі дасть раду з цими проблемами і не потребує московських порад, які, — як пише західньонімецька преса, — завжди виходили на некористь тих, хто у них вірив.

Реальна оцінка

Для цього, щоб не допустити до совєтського, хай і тимчасом пропагандивного втручання і щоб не дійшло до московських впливів у Західній Німеччині, треба не тільки правильної оцінки комуно-московської політики в світі, але також повороту до реальної політики на Заході. Самовизначення поневолених Москвою народів повинно стати основною базою для цієї реальної політики, бо тільки при допомозі внутрішніх сил поневолених народів можна буде в майбутньому розвалити єдину ще в світі імперію і, побудувавши на її руїнах самостійні держави, забезпечити мир не тільки в Европі, але й у цілому світі.

З НОВИХ ВИДАНЬ

ДАНЦІНҐ — ВІКНО УКРАЇНЦІВ НА ЗАХІД

Пропам'ятна Книга Данціґерів. Історичні нариси та спомини колишніх студентів Політехніки Вільного Міста Данціґу, 1921-1945. *Матеріяли вибрав і приготовив до друку Володимир Шиприкевич. Накладом Архівної Комісії Данціґерів. Філядельфія-Торонто-Ню Йорк, 1979, ст. 218.*

Як відомо, після прогри українських визвольних змагань у 1917-1920 роках, сотки української молоді обох статей, по своїм матеріяльним спроможностям, виїжджали до Чехо-Словаччини, Швайцарії, Німеччини, Франції, Голляндії і Бельгії, де вони вписувалися в університети та кінчили свої вибрані студії. Такі виїзди за кордон не були легкі, бо навіть якщо даний кандидат мав матеріяльні засоби, його чи її виїзд залежав від того чи польська влада видасть пашпорт

Одним із таких закордонних студійних центрів, що притягав українську студіюючу молодь, було Вільне Місто Данціґ, яке вславилось своєю широковідомою політехнікою. Саме й ця книга, про яку мова, є присвячена групі українських „Данціґерів", які кінчали студії на політехніці в цьому старинному місті.

Книгу видала Архівна Комісія Данціґерів, а серед авторів статтей ми знаходимо таких відомих українців в Америці й Канаді, як: Миколу Яримовича, Володимира Шиприкевича, Володимира Богачевського, С. Ґеник-Березовського, Зіновія Кохановського, Петра Підгайця, Романа Воробкевича, Миколу Фляка, Володимира Бачинського, Франца Йосифа Штика, Євгена Бедрія, Євгена Гринишина ,Богдана Граба, Ореста Клюфаса та Богдана Підгайного.

У більшості ці статті — це особисті спомини авторів, у яких є багато цікавого матеріялу про діяльність Української Студентської Громади в Данціґу та її три студентські корпорації: „Галич", „Зарево" і „Чорноморе" і загальне студентське Товариство „Основа". В роках від 1921 до 1945, цебто до самого кінця Другої світової війни, в Данціґу студіювало 237 українців і українок, які є подані у списку книжки. Не виключене, що таких студентів було більше, але з різних причин їхні імена не подані в цьому списку.

Крім стисло професійного життя (студії в політехніці), українські студенти організували культурно-мистецьке та політичне життя, як: влаштування концертів, зустрічі з німецькими студентами, політичні доповіді тощо.

Данціґ, як Вільне Місто між Польщею та Німеччиною і скандинавськими країнами, був також важливою станицею Української Військової Організації (УВО) не тільки тоді, коли головна команда УВО була в Берліні, але також пізніше, коли УВО перемінилося в ОУН і коли члени ПУН, бодай його голова, не жив в Берліні. Через Данціґ переходила безчисленна кількість підпільної літератури УВО-ОУН, та інших революційних матеріялів для Галичини і Волині. В Данціґу ще також діяв ґенеральний консул УНР полк. К. Павлюк, який разом зі своєю дружиною були душею українського студенства до самого закриття консуляту. Одним словом — Данціґ був „вікном українців у Західньопівнічну Европу".

Серед списку є багато осіб, які сьогодні діяльні в українській громаді в Америці, Канаді і в інших країнах вільного світу, та їх забагато, щоб можна тут подавати. Серед них є сл. п. Євген Ляхович, колишній довголітній співредактор „Свободи" (1935-1943), і теперішній головний контролер УНС, д-р Богдан Гнатюк, який отримав докторат у Данціґу.

Книжка має багато гуртових фотографій, копії документів, та короткий зміст по-англійськи Володимира Шиприкевича та по-німецьки С. Ґеника-Березовського.

По Першій світовій війні і до вибуху — Другої українські студентські центри, крім Данціґу, існували ще в Берліні, Женеві, Парижі, Празі, в Лювені і Льєжі (Бельгія) та Голляндії. Було б дуже корисно для української діяспори, якщо б ті студенти, які напевно ще живуть і є активні, пішли слідами українських „Данцінґерів" і видали подібні пропам'ятні книги.

Володимир Душник

о. д-р Ю.Шумовський

СВОБОДА РЕЛІГІЇ У КНР

Кожен читач чи людина у вільному світі добре знає стан релігійного життя у СССР, про несамовиті переслідування, примусові реформи в устрої Церкви та індивідуальні переживання і положення совєтських віруючих громадян. Про це все знає світова преса. За свободу совісти і права людини борються усі нації і народи світу і навіть у тюрмі народів — в СССР, постали спеціяльні організації в обороні прав людини і свободи совісти, а втім і релігії. Бож в країні комунізму і марксизму панівними є тільки дві нові „релігії" атеїстичного напрямку.

Релігії у сателітних країнах

Однак, треба сказати, що не всі країни, в яких домінантний марксистський напрям і комуністичний чи соціялістичний устрій так брутально впроваджують у життя народу свою демонічну ідею безбожництва. Ось для прикладу візьмім такі країни, як: Югославію, Румунію, Болгарію, Польщу, котрі теж по своїй ідеогії рахуються комуністичними чи марксистськими державами але, у них відношення до релігійних питань не таке, як у Москві. Сьогодні найбільше толерантним в релігійному питанні — це польський нарід з його владою. У Польщі не тільки що не зачіпають віруючих-католиків, але й дозволили Папі Іванові Павлові II відвідати їхню країну і офіційно задокументувати релігійність польського народу. У згаданих вище країнах вірування у Бога не переслідується як щось вороже державному устроєві чи політиці. У них існують лекції релігії в школах, немає замкнених церков чи перероблених на музеї або на шпихліри для колгоспів чи що інше. Це саме є в Румунії, Югославії та у інших сателітніх країнах. У СССР офіційно в журналах навіть пропагандного характеру вміщують світлини Патріярха Пімена („Soviet Life", січень 1979, ст. 54) в повному облаченні, а в журналі Московської Патріярхії — багато фотографій з релігійних Богослужень у Православній Церкві та інформації з церковного життя, і на вигляд ніби все в порядку з релігійним питанням. Одначе хай хтось попробує переслати до СССР, до родичів, чи до священика в СССР матеріяли з релігійними відображеннями, чи хрестиками, образочки чи хоча б якусь релігійну книжечку. З цією посилкою можна наразити на неґайні і суворі репресії совєтської влади тих совєтських громадян, кому ці речі були післані, а до цього ж того роду речі зараз же конфіскує КҐБ. Ми закордоном дістаємо „Весник Московской Патриархии" та „Вісник з Киевської Митрополії", але чи мають ці журнали совєтські громадяни, члени церковної громади? Напевно ні, бож їх заборонено розповсюджувати серед віруючих. Де ж та свобода релігії, про яку так пропагандивно голосять з церковних амвонів приїжджаючі із СССР православні ієрархи?

Китайці і релігія

Ось цікаво як стоїть справа з релігійним питанням і життям віруючих у червоному Китаї. У Китаї існує багато різних релігій, як: буддизм, даоїзм, конфуці-

(Закінчення на ст. 3-ій)

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Лев Яцкевич

СТАНИСЛАВ МИХАЙЛО КРИЧЕВСЬКИЙ

(2)

Перед Другою світовою війною появилася в однім українськім тижневику у Львові стаття п. з. „Україно, де Твої фенії?", в якій автор (чи не В. Будзиновський?), доказував, на прикладі геройської боротьби ірляндських феніїв за державну незалежність Ірляндії, що відсутність таких феніїв в історії України, становить одну з причин нашої бездержавности. Чи справді Україна не має своїх феніїв? Драматичну розповідь про одного з таких феніїв находимо в другій частині монографії Липинського. Плетиво тієї розповіді починається тонкою аналізою соціяльнополітичної ситуації на Україні напередодні народного повстання. Автор представляє нам два світи : світ автохтонів-українців, здебільшого втікачів із західних теренів України, перед гнетом польських поміщиків , та світ польських земельних маґнатів, що, ставши власниками тих теренів, дослівно за одним почерком пера королівської канцелярії у Варшаві, приїжджали на Україну з цілою ватагою дрібної польської шляхти управителів маєтків та економів, з метою збагачення у найкоротшому часі. Вони ставилися до місцевого населення та православної віри з погордою, трактуючи їх гірше тварин та використовуючи в нелюдський спосіб. Для оборони сколонізованих теренів перед нападами татарів зі сходу, вони вживали реєстрованих козаків, яким платили дуже неправильно та трактували їх дослівно як гончих собак. На чолі кожного полку, поляки ставляли полковника, звичайно польського шляхтича.

Таким полковником, в чигиринськім полку, був Станислав Кричевський, спольонізований шляхтич, українського роду. В тому самому полку служив Богдан Хмельницький в чині сотника, з яким Кричевський заприязнився, а навіть був йому кумом. Немає сумніву, що польське трактування місцевого населення та реєстрових козаків не було „по нутру" Станиславу Кричевському, який мав у собі українську кров, тому коли Чаплинський забрав хутір Хмельницькому, в його душі почалася повільно національна метаморфоза. Вона дійшла до свого апогею, по програній битві під Жовтими Водами, де Кричевський попав у татарський полон, з якого викупив його за 6,000 талярів гетьман Богдан Хмельницький.

Станислав Кричевський, по звільненні з полону переходить з римо-католицької віри на православну та одержує нове ім'я Михайло. Його хресним батьком стає Богдан Хмельницький. Пов'язаний подвійним вузлом кумівства, Кричевський стає найближчим довіреним Хмельницького, який робить його київським полковником, а коли довідався, що литовський князь Януш Радивил, на приказ польського короля вирушив зі своїм військом на Київ, доручає Кричевському, як одному з своїх найкращих полковників задержати за всяку ціну похід війська Радивила на Україну.

І тут, перед очима читача, автор розгортає широке полотно походу Кричевського на чолі несповна 30,000 козаків, узброєних тільки шаблями проти панцерного війська литовського князя, що складалося здебільша, з німецьких та угорських полків, вправлених у важких боях та вивінуваних у найкращу европейську зброю, включно з важкими гарматами й гаківницями. Автор, рукою майстра розгортає етапи трагічного бою під Лоєвом, якому судилося стати українськими Термопілями. Битва тривала від ранку до пізньої ночі, в якій майже ціле козацьке військо, на чолі з його одержимим полковником Кичевським, згинуло геройською смертю. Але не менше згинуло й литовців, так що Радивил не мав, вже, з ким іти на Київ. Геройська смерть українського фенія не пішла, як бачимо на марно, загородивши своїм трупом ворогові шлях в Україну, та врятувавши Українське Повстання перед війною на два фронти. У висліді, це уможливило Хмельницькому заключити Зборівський мир в такій формі, що він став вихідною точкою для політичного унезалежнення України від Польщі.

Навіть ворог був примушений пошанувати геройство та незламну мужність противника, признавши, устами свого хронікера, що „Кричевський щасливу нашу перемогу, своєю смертю славною вчинив"!

Ідентикуючи Кричевського з визвольною боротьбою української шляхти XVII сторіччя, Липинський встановляє зв'язок між етосом свого героя та можливістю майбутньої перемоги України за її незалежність.

Слід признати редакторам цієї епохальної монографії, що вони доклали багато труду й старань, щоб передати до рук читача книжку , видану бездоганно у кожному відношенні. Особливу увагу звертає коротке, але змістовне резюме в англійській мові та науковий есей д-ра Лева Біласа, професора Гамбурзького університету, що виходить далеко поза рамки стандартного наукового вступу, впроваджуючи читача в мозаїку впливів на автора монографії, під час його студій у Кракові та Женеві. Він провадить перед очима читача тонку аналізу — живим, та місцями, мерехтливим стилем — з усіх аспектів великого українського постання в 1648-49 роках, з чітко зарисованим образом Михайла Кричевського, героя монографії, його національної метаморфози, та духового конфлікту двох культур. Монографія Кричевського вміщує 111 сторінок історичних та біографічних приміток, список цитованих джерел, покажчик імен, покажчик родових прізвищ, два портрети, Б. Хмельницького та М. Кричевського, світлину гоблену з 1760 року, з мотивом сцени привезення полковника Кричевського до литовського табору під Лоєвом та сцени його смерти і плян битви під Лоєвом. Крім цього, на кінці монографії, в т.зв. „Додатках" (анексах) вміщено цілу низку цікавих, джерельних матеріялів, з яких найвагомішими слід уважати список 40,000 прізвищ (з аналізою із шляхетського походження), взятий з оригінального реєстру запорозького війська, зладженого 1649 року, по так званій Зборівській угоді. Той реєстр, підписаний гетьманом Богданом Хмельницьким та його генеральним писарем Іваном Виговським, у формі грубезного фоліялу, був переданий козацькими послами під час приватної авдієнції, польському королеві Іванові Казимирові. На жаль, реєстр ніколи не увійшов в життя та валявся довший час в королівській канцелярії у Варшаві. Щойно в XIX сторіччі, якимось чудом, він опинився в приватнім архіві Андрія Стороженка, російського сенатора, директора Державної Комісії Польського Королівства, де віднайшов його пізніше російський історик О. Бодянський, якому, до речі, завдячуємо публікацію цього реєстру. Другий цікавий історичний матеріял, вміщений в „Додатках (Анексі) тієї монографії, становить опис битви під Лоєвом у німецькій мові, що його описав детально капітан артилерії литовського війська князя Радивила.

Монографія Михайла Кричевського, опублікована Східньоевропейським Дослідним Інститутом ім. В. К. Липинського у Філядельфії, як і всі його попередні видання, можуть сміливо конкурувати з найкращими державними та університетськими виданнями щодо їхнього наукового, мистецького та графічного оформлення. На початку ц. р. Східньоевропейський Дослідний Інститут став власником 24-кімнатного дому-палати, приміщеної при вул. 469 Флямінго, в дільниці Раксборо, у Філядельфії, що сподіваємось, дозволить йому розгорнути ширше крила своєї науководослідчої праці та видавничої діяльности.

РАБИНА МЕЇРА КАГАНЕ, відомого лідера жидівських бойових відплатних організацій і груп в Ізраїлі, ізраїльський суд у Єрусалимі засудив на сім місяців тюрми. Цим разом рабин Каґане був суджений за викликання публічних непорядків. Він уже нараз був арештований за аґітацію й організацію терористичних актів проти палестинських арабів, за що він був засуджений на шість місяців у завішенні. Тепер прийдеться йому відсидіти обидва вироки. Згідно з процедурою у всіх майже країнах світу, він відсиджуватиме свою кару рівнобіжно, то значить обидва вироки разом.

Свобода релігії...

(Закінчення зі стор. 2)

янство, ляманізм, християнство і навіть у деяких місцевостях ще й досі існує анімізм та фетишизм. Свобода релігії є основною політикою в Китаї і китайський громадянин має свободу вірувати чи не вірувати в свого Бога, чи належати до своєї церковної, релігійної громади. Безбожники у них можуть стати віруючими, а віруючі можуть стати невіруючими. Цікавим є той факт, що в Китаї не може бути пануючої якоїсь однієї релігії. Усі релігійні віровизнання в очах держави і народу є рівні в своїх правах, та забороняється вивищення однієї перед другою, чи її дискримінація.

Безумовно сучасний стан релігії в Китаї історично перейшов різні етапи свого устрою. У 1936 році, зараз же як тільки Народна визвольна армія зайняла територію Шаанксі, де жило багато мусулман, місцевий уряд видав декларацію, в якій проголосив охорону мечетів, священослужителів іхніх „іменів" і повну свободу їх віровизнанню. Коли в 1945 році зовсім зламано сили Японії. Мао-Зедонг сказав: „Всі релігії є вільні на звільнених територіях Китаю на підставі закону про свободу релігії і вірувань. Усі релігійні організації, власність церковну та духовенство взяла під опіку державна влада. Кожен має свободу вірити чи не вірити. Пізніще, коли остаточно зорганізовано нову Китайську Народну Республіку, тоді цей закон свободи релігійних визнань включено до Конституції, як її частину, та державна влада опікувалась та опікується церквами та вірними і її службовцями — морально, правно і матеріяльно Релігійні організації у Китаї функціонують і працюють на повних державних демократичних правах, цілком нормально. Мало того, державне право і конституція Китаю суворо забороняє всяку дискримінацію чи ворожнечу щодо окремих релігій і національних меншостей, загрожуючи судом та в'язницею тим, хто ці права порушує. (Стаття 147-го кримінального права). Щождо різних чарівників та знахарів, які не в релігійному сенсі, а спекулятивно діятимуть, то вони будуть покарані від двох до семи років ув'язненням.

Віровизнання у Китаї

Даоізм походить ще з часів — коли нарід Ган і Ган династія, сполучував людей з духами. Буддизм впроваджено до Китаю з Індії і Центральної Азії ще в першому столітті і він поширився й на Японію. У Монголії та в Тібетських горах поширився ляманізм. Але перші релігії даоізм та буддизм відіграли величезну ролю і мали вплив на історію самого Китаю. У УІІ столітті, коли поширились зв'язки Сходу з Заходом, арабські та перські купці були першими проповідниками Ісляму і стали будувати в Китаї перші святині-мечеті. Як розповідає історичний переказ, ще в 651 році за панування династії Танг впроваджено іслямське віровизнання, арабські мусулманські звичаї тощо, і тому китайські історики визнають цю дату як впровадження Ісляму до Китаю. В цей час і багато менших національностей та народів Сходу, як казахи, узбеки, таджики, татари та інші, прийняли іслямську віру. Щодо християнства, то воно стало відоме в Китаї десь в УІІ-ІХ віках під час панування династії Танг, але католицизм, фактично поширив офіційно в Китаї аж в ХУІ і ХУІІ столітті італійський місіонер Маттео Ріцці, який і збудував велику католицьку катедру в Бенджінгу. Але на широку скалю християнство поширилось у Китаї аж в останньому столітті. Пізніше війна за „опіюм" спричинилась і до спротиву китайського народу християнським місіям, які тоді властиво підтримували імперіялістичну систему і колоніялізм, що й вилилось у відому війну „Боксерське повстання". Сьогодні в Китаї є не більше як 3 мільйони католиків, 700,000 протестантів та мала громада православних.

Релігія під охороною конституції

Сучасні наукові відкриття, пропаґанда марксизму та комунізму безумовно впливає особливо на молоде покоління Китаю, але все ж таки віруючі громади, чи поодинокі особи в Китаї залишаються під охороною закону, конституції і самого китайського уряду та поліції, та навіть і самої Комуністичної партії. Особливі правні кодекси і конституція звертають велику увагу на безпеку і свободу релігії населення в Китаї: і злочинці проти цих державних прав і установ поносять важку відповідальність і кари. Ось перед нами сучасна картина державного і суспільного життя у Китаї, а що твориться у „Странє Советов", яка зараховується до европейської культури і підлягає міжнародному праву людини і свободі совісти.

Адвокат вимагає...

(Закінчення зі стор. 1)

Григоровича примусового медичного лікування", в якому адміністрація лікарні на підставі висновків лікарів-психіятрів від 5-го березня 1979 року ставить питання про скасування примусового медичного лікування і про переведення Плахотнюка Миколи Григоровича з лікаріні на лікування на загальних підставах.

Відмову задовольнити вищезгадане подання вмотивовано тим, що в акті медичного огляду Плахотнюка Миколи Григоровича не досить повно описаний його психічний стан, відсутній чіткий опис усіх сфер психічної діяльности. Не описано і не оцінено поведінку хворого, його висловлювання і ставлення до здійснених ним суспільно-небезпечних учинків.

Визначення судової колеґії вважаю неправильним. Він має бути скасований на такій підставі:

Як зазначено в акті судово-психіятричної експертиви від 5-го березня 1979 року, Плахотнюк Микола Григорович перебуває на лікуванні довгий час, себто більше, ніж сім років, у наслідок чого настало значне стійке покращання його психічного стану. В акті також зазначено, що Плахотнюк Микола Григорович під сучасну пору не становить жодної соціяльної небезпеки, він приступний для продуктивних контактів, на запитання відповідає правильно, по суті. Поведінка впорядкована, має реальні плани на майбутнє.

Поведінка Плахотнюка Миколи Григоровича та його висловлювання не описані в даному акті в зв'язку з тим, що все це є в акті Центральної судово-психіятричної комісії від 15-го грудня 1979 року, що судова колеґія залишила без уваги.

Із зазначеного акту випливає, що Плахотнюк Микола Григорович вже в 1977 році перебував у стані стійкої ремісії, брав участь у трудових процесах, був у поведінці спокійний. Тенденцій до антисоціяльної поведінки не виявляв. Досить критично ставиться до хвого хворобливого стану. Розуміє своє становище і висловлює жаль з приводу дій, що були наслідком хворобливих проявів.

Уважаю за необхідне звернути увагу на факт, що після вищезгаданого акту ухвалою судової колеґії Київського обласного суду 20 лютого 1978 року Плахотнюк Микола Григорович був переведений з лікарні спеціяльного типу в лікарню загального типу, що свідчить про видужування Плахотнюка М. Г.

Беручи до уваги вищесказане і відповідно до статей 355, 364 КПК Української РСР прошу ухвалу судової колеґії з кримінальних справ Київського обласного суду від 6-го липня 1979 року скасувати і задовольнити подання Черкаської обласної психіятричної лікарні ч. 1 від 12-го березня ч. 241/02 про скасування примусового лікування Плахотнюка Миколи Григоровича.

11 липня 1979 року.
Адвокат Грецький Н.Н.

СПРОСТОВАННЯ

В числі 135 з датою 14 червня, в повідомленні „Комітету Видавничого Фонду ім. Антона Рудницького", пропущено в списку членів Комітету прізвище п. **ОМЕЛЯНА ТАТУНЧАКА, тодішнього голови хору „Кобзар".**

Цією дорогою бажаємо цей недогляд справити.

Комітет

РЕЧНИКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ Центральної Розвідчої Служби, які вже раніше займалися аналізою неспокоїв у Совєтському Союзі, кажуть, що економічна стаґнація і господарська безвиглядність в комуністичних державах доведе в скорому часі до політичних розрухів, страйків і протиурядових виступів тісно пов'язаних з незавидним життєвим рівнем громадян, яких держава не зуміла забезпечити товарами першої потреби.

Українське Академічне Козацтво „Чорноморе", Філядельфія, Па., ЗСА

Подаємо до відома всім своїм Членам та Українському Загалу сумну вістку, що дня 27-го червня 1980 р., в м. Балтімор, Мд., після важкої недуги, відійшов у Вічність

бл. п. проф.

ОСИП ЛАСАРКО

нар. 16-го травня 1906 р. на Буковині, Україна, батько Українського Академічного Козацтва „Чорноморе" та член різних українських громадських організацій у ЗСА.

ПОХОРОН Тлінних Останків відбудеться у вівторок, 1-го липня 1980 р. у Балтімор, Мд.

•

Родині Покійного висловлюємо співчуття.

FIFUCIT!

Старшина

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

блаженної пам'яті

ПОЛІНИ ЩЕРБАК

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в неділю, 6 липня 1980 р., о 9-ій год. ранку

в Українській Православній Церкві

Св. Тройці, Ірвінґтон, Н. Дж.

Друзів і Знайомих просимо помолитися за спокій душі Покійної.

Родина

ПОДЯКА

З Божої волі відійшов у вічність наш найдорожчий Муж, Син, Брат і Зять

бл. п.

ТЕОДОР ТАРАС СОКІЛ

Родився 3 вересня 1953 в Ню Йорку, помер 30 січня 1980 у Філядельфії, похований 2 лютого 1980 на цвинтарі Рок Крік у Вашінґтоні. Оцим хочемо подякувати всім, які проводили Покійного в останню дорогу, а нам несли поміч і потіху в безмежній скорботі.

Наша щира подяка Прип. Отцям за похоронні відправи: о. Михайлові Перетятко за Панахиду в похоронному заведенні Литвин-Литвин в Ірвінґтоні й прощальне слово, о. Дмитрові Библіву за Службу Божу в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку та супровід домовини до Вашінґтону, оо. Дмитрові Библіву, Степанові Шавелеві та Иосифові Денищукові за похоронні відправи в церкві Пресв. Родини у Вашінґтоні та на цвинтарі. Хорові церкви св. Івана Хрестителя під дирекцією проф. Михайла Добоша дякуємо за спів під час Панахиди, а дякові церкви Пресв. Родини проф. Миколі Кормелюкові за спів під час похоронних відправ.

Ми вдячні Членам Куреня УСП „Хрестоносці", які в рядах тримали стійку при Померлому Другові в похоронному заведенні, у церквах і на цвинтарі, а ст. пл. Олесеві Лабунці за зворушливі слова на прощання після Панахиди.

Улаштуванням тризни по Покійному зайнялись у Вашінґтоні Пласт, Школа Українознавства, церква Пресв. Родини й Приятелі, а саме пластунки-сеніорки Анна Гаврилюк, Ольга Козак і Ірена Ставнича та пані Стефанія Дячок, Роза Сьокало й Ярослава Оришкевич. На тризні поминали Покійного д-р Петро Оришкевич, бувший директор Школи Українознавства, Начальний Пластун Юрій Старосольський, пл. сен. Іван Сось від Пластової Станиці Вашінґтон, п. Богдан Ясінський, теперішній директор Школи Українознавства, який відпустив з школи на похорон учнів вищих кляс, ст. пл. Туня Кічоровська від ОП УСП, пані Стефанія Дячок від Марійської Дружини, п. Остап Зинюк від УНС, о. Иосиф Денищук від церкви Пресв. Родини та інж. Микола Семанишин від Нюаркської Громади. Тризну провадив д-р Мирослав Сербин. Вам усім наша велика подяка.

Дякуємо всім, що вшанували пам'ять нашого Покійного Федя участю в Його похороні, між ними численній Молоді з Нюарку й Філядельфії: тим, які приїхали з далеких сторін, і тим, які проводили домовину з Нюарку до Вашінґтону, як теж і тій численній Громаді, що на тріскучому морозі прощала Його над засніженою могилою.

Спасибі Родині, Приятелям і Знайомим за квіти й дари на Служби Божі й моління. Спасибі й тим, які поспішили нам з поміччю в тяжкому положенні, а саме пані Теодозії Кічоровській і панству Сосям та Ґавдякам.

Складаємо сердечну подяку Жертводавцям на пам'ятник на могилу Покійного, а саме Його Хресному Батькові Теодорові Чіхові, дол. 200, і панству Миронові й Пат Пилипцям, дол. 80.

Хай усіх Вас Бог благословляє!

дружина — НАТАЛКА
батьки — ОЛЕКСА й МАРІЯ
брат — Олексій
сестри — МАРІЯ, КАТЕРИНА, ІВАНКА і НАТАЛКА
тесті — НЕСТОР й ІРЕНА БАСНЯКИ

В честь Покійного Теодора Тараса були зложені пожертви на добродійні цілі, які реєструємо з висловами щирої подяки Жертводавцям.

На будову церкви у Вашінґтоні — дол. 100: Наталка Сокіл, Теодор Чіх; дол. 50: Нестор і Ірена Басняки; дол. 40: Мирон і Пат Пилипець; дол. 35: Юлій і Лукія Тимм; дол. 25: Ольга й Галина Кльоц, Павло й Юлія Колінські, Микола Кормелюк; дол. 20: Люба Гуралечко, Роман Колінський, Станислав і Павлина Кондрат, Богдан і Квітка Пащин, Приятелі з Департаменту Праці; дол. 15: Теодозій і Стефанія Дячок, Микола Салата; дол. 10: Антін і Михайлина Слота; дол. 5: Віра Вачинська, Флойд і Ольга Блетен, Майк і Марія Дубик, Ірена Вітковицька.

На пресовий фонд „Юнака" — дол. 35: Іван і Ярослава Кукілі; дол. 25: Роман і Меланія Кузьми, Ігор і Віра Микити, Олександер і Анна Пришляки; дол. 15: Орест і Оксана Кузьми, Врася і Марія Порієр.

На Курінь УСП „Хрестоносці" — дол. 100: Наталка Сокіл; дол. 50: Нестор і Ірена Басняки, Олекса й Марія Соколи; дол. 20: Іван і Галя Галій, Тарас і Таня Пастушенко, Осипа Яворська; дол. 5: Надя Іванчук.

РАДІОГОДИНА В КЕТСКИЛЬСЬКИХ ГОРАХ

Порт Джервіс, Н.Й. — Почавши від 25-го травня ц. р., тут зі станції WDLC на хвилях 1490 AM, або 96,7 FM, рурт українців розпочав півгодинну радіопередачу „Українська культурна година" кожної неділі від год. 9:30 до 10-ої вранці. Програмою ведуть: Ярослав Ґавур та Ярослава Гунчак; англійську частину провадить Єлисавета Ґеба.

ҐАЛЕРІЯ О. СОНЕВИЦЬКОЇ В ГАНТЕРІ

Гантер, Н.Й. — Постійна ґалерія Ольги Соневицької, яка має своє стале приміщення в Ню Йорку в домі „Самопомочі", переноситься на літо (липень-серпень) до Гантеру. Зацікавлені оглянути цю виставку можуть отримати інформації в будь якій українській оселі і парафії св. Івана Хрестителя. Приміщення знаходиться недалеко церкви.

ПРАЗНИК В ГАНТЕРІ

Гантер, Н.Й. — В суботу, 5-го липня ц.р., о год. 6-ій вечора тут відбудеться Празник парафії св. Івана Хрестителя і концерт. Співає — солістка-сопрано Лариса Маґун-Гурин, при фортепіяні — Марта Мачай. Виступлять також брати-бандуристи Володимир і Іван Лехіцькі. Наділя, 6-го липня, в день Празника — Служби Божі о год. 9-ій і 11-ій перед полуднем.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 29-го червня 1980 року упокоїлась в Бозі в Байоні, Н. Дж., наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ЗОФІЯ БІЛИК

на 89-му році життя, нар. в с. Тустоглови, пов. Зборів, Україна.

ПАНАХИДА у вівторок, 1-го липня 1980 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Когута, 86 W. 14th Street, Bayonne, N.J.

ПОХОРОН в середу, 2-го липня 1980 р., о год. 9-ій ранку, з похоронного заведення до церкви Пресв. Богородиці, а опісля на цвинтар Holy Cross в Арлінґтоні, Н. Дж.

Горем прибиті:
муж — МИХАЙЛО
дочки:
НАТАЛІЯ СТАСЮК з чоловіком
СТЕФАНІЯ в Польщі
сини:
ВОЛОДИМИР з дружиною ОЛЬГОЮ
МИРОН з дружиною МАРІЄЮ
ЕВГЕН в Україні
Внуки і Правнуки
та ближча і дальша Родина

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що волею Всевишнього, відійшла у Вічність, у п'ятницю, 27-го червня 1980 р., у Сан Дієго, Каліф.,

наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ І СЕСТРА

бл. п.

СОФІЯ САЙК

донька Покійного Петра і Юлії Яреми.

ПОХОРОН в середу, 2-го липня 1980 р., о год. 9-ій ранку, з похоронного заведення Петра Яреми до української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар Кальварія.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
чоловік — ЙОСИФ
син — д-р РИЧАРД П. САЙК з дружиною ЛІНДОЮ
внуки — БЕРИК, АНДРІЙ, ВІТНІ
сестра — ЙОСИФІНА ЧИЖ
брати:
СТЕФАН ЯРЕМА
ПАВЛО ЯРЕМА
та ближча і дальша Родина

ДО СОЮЗІВКИ ПРОЛЯГАЮТЬ ВСІ ДОРОГИ, БО ТУТ І СПРАВДІ, ЯК НІДЕ



Поза навалом праці адміністратор завжди має час навчати молоду зміну. На фото — Володимир Квас на „квасмобілі", поруч Іван Флис, мол., студент бізнесової адміністрації, затруднений на оселі.

могла б викликати бажання її описувати, бо околиці — з якого боку не під'їжджати — справді гарні. День був напрочуд прозорий, сонячний, погідний. Повітря аж дзвеніло від чистоти — цілковитої відсутности будь яких „полюцій", що мимоволі робилося шкода нюйоркчан чи нюджерзівців. Союзівку не тяжко віднайти, бо гуцульські дороговкази стоять на критичних закрутах доріг, вказуючи, куди їхати. При воротях — застереження, що оселя тільки для членів і їхніх гостей.

Сама оселя в цей час ще була незалюднена. То сям, то там снувалися наші сеньйори, а ще більше сеньйорки, які лишилися на оселі після щойно відбутого з'їзду сеньйорів-союзовців, що з року на рік стає все популярнішим і про що читаємо часто в щоденнику симпатичні статті ред. Степана Куропася, Маріянни Бурбели та й інших. Скрізь по оселі було видно робітників - будівничих, і людей іншого ремесла, бо відкриття Союзівки вже не за горами, і все після зими треба привести до порядку.

Коли в згаданому „барі" — шинкові, настелалася нова килимна підлога, а вигадливого візерунку лінолеум вже був постелений напередодні, то головні клюмби перед Шевченком і Лесею Українкою — вона напроти — якраз засаджувалися новими квітами.

Навколо сонце й тиша, квіти й погідність.

Але ось молоденька Катя з Рочестеру стає поливати щойно посаджені квіти; біля неї радіо, яке ще мовчить. Ось воно вже грає. І грає українські пісні. Спочатку було цікаво, чи це випадково, чи навмисне. Вирішила запитати. Катя, яку бачу вперше, скинула на мене синім поглядом очей і здивувалася — це ж так звичайно. Вона, адже, любить українську рідну пісню — легку українську музику в цім якраз випадку.

Гарний фонтан Слави Ґеруляк — богиня Маяна — ще не з водою. Ще лиш трішки зачекати. Далі, по доріжці до танечної площі біля „Веселки", що над басейном, можна було бачити численні тенісові корти, що гостинно аж кличуть до себе аматорів цього спорту. По доброму станові цих кортів відразу стає ясно, що влада Союзівки, тобто Головний Уряд УН-Союзу, ставиться до цього спорту не по-мачушиному. Басейн біля кортів ще порожній, але за два тижні у ньому вже плаватимуть. Коло басейну є також ще і один для броду, або для малят.

Велика заля Союзівки, що вміщує 300 гостей, ще була замкнена, але привітно дивилися її вікна, а по стінах скрізь — роботи незрівнянного Едварда Козака, і все теж у гуцульському стилі. Його твори — прикраси і в „барі". У їдальні в головному павільйоні „Гостинниці" скрізь прегарні й цінні картини наших найвизначніших мистців. При цьому, розповідає пан Квас, що це вже традиція Союзівки в той спосіб сприяти нашим багатьом мистцям: вони експонують свої твори на Союзівці, пан Квас продає їх бажаючим покупцям без комісового — він розуміє, що свій своєму повинен допомогти. Що це так — свідчать сотні, якщо не тисячі вдячних листів, та інших пам'яткових вдячностей від усіх тих, кому Союзівка допомогла в той спосіб. Тут, на Союзівці, і на літній цьогорічний сезон плянуються кілька виставок образотворчого мистецтва, як це вже відбувається кожного року і на протязі років. Перелік самих імен — звучав би так, як „хто є хто" в українському мистецтві.

І так, начебто для підтвердження цієї гідної пошани практики, ми, їдучи з адміністратором малим електричним „джіпиком", відомим як „квасмобіл", по терені Союзівки, зустрічаємо і гостя з далекої Австралії мистця Володимира Савчака, і їдемо відвідати в сусідстві парижанина мистця Темістокля Вирсту, який якраз відбуває кількамісячну поїздку по Канаді й ЗСА, скрізь чаруючи „зоряними садами" й небаченими квітами українського шанувальника образотворчого мистецтва, як він уже зумів ними причарувати вибагливу публіку французької столиці й поза нею. В програмі цього літа виставок виставка творів Т. Вирсти заплянована на

(Закінчення зі стор. 1)

тиждень в липні від 13-го до 19-го, і мистець до неї наполегливо готується серед кергонксонської сільської тиші, правдоподібно, з тугою за елеґантним паризьким життям.

Але повернімося знову до Союзівки. Адміністратор, хоч страшенно зайнятий господарством, як може бути так зайнятий лише власник, добрий ґазда, — чи, якщо хочете, справжній куркуль, у позитивному значенні цього слова, — не шкодує для реклями часу, бо належить до людей частково й модерного хову, тому знає важливість преси й правильного „паблік рілейшенс". Показуючи всі найцікавіші місця оселі й всі її численні угіддя, не лінується розповідати про успіхи й труднощі керування таким „конґломератом". Розповідає про свою політичну діяльність у леґіслятурі повіту, де добився чималих успіхів і де є законодавцем. Тут поробив тривалі зв'язки з потрібними людьми. Він популярний серед старших громадян повіту й юнацтва. Його виборча кампанія була настільки цікава, а досвідчення настільки повчальні, що все це заслуговувало б на окремий нарис чи інтерв'ю.

Хоч Союзівка нам усім начебто відома і кожен з нас на ній побував менше чи більше разів, проте мені самій було цікаво довідатися про масу - масенну справ і аспектів життя цієї установи. Союзівка заснована завдяки УНСоюзові якраз 28 років тому. Колись п. Квас поділяв функції управителя з Данилом Слободяном, а від кількох років завідує оселею сам. Це була колись лікувальна санаторія приватного типу для дуже заможних громадян стейту і з дуже малою місткістю. Коли українці її купили, очевидно, вони подбали про збільшення приміщень на нічліґи. Але Союзівка все ще може примістити тільки 200 осіб гостей на повне утримання. Ціни тут значно менші, як в більшості таких вакаційних осель. Члени УНСоюзу дістають 10 відсотків знижки.

Тому, що Союзівка відносно невелика, кімнату тут у розпал сезону дістати дуже тяжко, — треба її замовляти заздалегідь, — але бажаючі відвідати оселю можуть легко розміститися в сусідстві, чи то в інших, неукраїнських, мотелях, чи то по приватних українських господах, яких начислюємо тут же чимало. Пан Квас обраховує, що українці в околиці вже мають приблизно 500 домів.

У найгарячішу пору року, що є нею два літні місяці, на Союзівці на кінці тижня не раз перебуває півтори тисячі людей. І вся ця маса люду знаходить на оселі такі принади, що їде сюди знову й знову. Тут знаходять старші лік на свою тугу за рідним краєм, бо зустрічаються зі своїми земляками, товаришами із студій, чи побратимами по зброї. А молодь знайомиться поміж собою і, не раз і не два, побирається, закладаючи ще одну українську родину, на превелику радість батьків і громади. Як доказ цього вивішені у великій кількості весільні фотографії у головному коридорі „Гостинниці", а ще більше їх є в приватному альбомі самого господаря, який часто-густо буває на тих союзівських весіллях майже за посадженого батька.

Молоді працює на Союзівці під час сезону дуже багато, а що вся наша молодь дуже талановита, то на Союзівці відразу постає музично - співочий ансамбль, що сливе може виповнити програму кожного кінця тижня, коли й увечорі в п'ятницю, і в суботу є на Союзівці концерт.

Але не самими аматорами, хоч як обдарованими й талановитими, виповнюються багаті й різноманітні концертні програми оселі. Протягом сезону мало є — здається — таких акторів, співаків, танцюристів і музик, які не виступали б на Союзівці. Не забувається при тому й про молодечі ансамблі з Канади і ЗСА, які красять своїми виступами і сцену і наше існування бодай тоді, коли ми проводимо свої вакації влітку на Союзівці.



„А дівчата — землі козацької краса..."

На Союзівці щороку восени вибирають красуню — „Міс Союзівку" в програмі закінчень літнього сезону. На світлині красуня Галя Петрик, „Міс Союзівка" на рік 1980.

Для тих, що люблять спокійніше провести час, є на Союзівці і читальня. Тут колись було обмаль книжок чи журналів, але тепер тут, в читальні, є повний, наприклад, комплект „Сучасности", а з цим періодиком прецінь не нудьгувати. З іншою періодичною пресою бачимо також налагоджено справу, щоб читач міг знайти для себе все — для свого смаку і рівня.

І в читальні, як і скрізь, є мистецькі образи. В куті на помості погруддя Патріярха Иосифа. На стінах — портрет св. п. Дмитра Галичина, поруч — редактор і „промовець з Божої ласки", — як каже ред. Антін Драґан, — Лука Мишуга, без якого не можна було мислити українського зорганізованого життя в Америці в двадцятих, тридцятих, навіть в сорокових роках цього століття. У вестибюлі — репродукції завждиприсутніх клясичних шедеврів — „Запорожці пишуть лист до султана" і „В'їзд Хмельницького до Києва". Але є тут і прегарний оригінальний образ „неадоптованого" гуцула з Ксгмача, а справжнього — Михайла Мороза „Вид на пасмо - хребет Чорногору", коло якого варт постояти й намилуватися його глибокою красою.

Є на Союзівці й крамниця, де можна купити всілякі речі українського народного ужиткового мистецтва. Але ще кращі експонати, а то й рідкісні музейні речі є в приватній колекції самого В. Кваса, які він з гордістю показує вибранцям - знайомим. Це, незаперечно, кольоритна збірка, і може колись, коли за рік — як це п. Квас „грозить" — піде невтомний і працьовитий адміністратор на емеритуру, він зробить прилюдну виставку усіх своїх скарбів, яких оглянути — очі розбігаються!

Говорячи про управителя, не можна забути про його просто комп'юторську пам'ять: він „все знає", все бачить, все охоплює зором, що стосується як-небудь багатогранної і клопітної діяльности — життя оселі Українського Народного Союзу. Він дійсно, мабуть, не потребує канцелярії, хоч її і має.

На чолі канцелярії вже одинадцять років стоїть незаступна працівниця — Марійка Ганкевич, якій адміністратор — за його власним визнанням — завдячує більше, ніж це можна висловити словом, і, каже, що вона чудо, а не працівник, і що коли потрібно, то панна Марійка працює і... 16 годин! Сам п. Квас на питання, коли він починає день, каже нерадо, що встає часом і о 5-ій годині, щоб до 8-ої ранку справитися з паперовою працею, якої і в нього самого і в Марійки більше, як досить. Іде спати пізнім вечором. Вночі він також там, якщо зайде потреба. Для цього побудував таки на Союзівці над старими фундаментами якоїсь будівлі господарського призначення за власним пляном собі квартиру. Тепер, як ітиме на пенсію, піддає роздумам всілякі можливості, як розв'язати свої мешканеві проблеми. На емеритуру — як сказано — треба буде вибиратися. І тут складна дилема й завдання адміністраторові від Головного Уряду УНС підшукати собі зміну. Досвід такого підшукування говорить, що не така це легка справа: там, де понад час одного покоління господарювала одна особа з компюторським талантом — нелегко її відразу заступити.

Тим же часом цього сезону Володимир Квас не має думати про пенсію й відпочинок, а навпаки, — засукавши рукава, працювати ще інтенсивніше. Один кінець тижня за другим напливатимуть гості в Союзівку: це додатково до постійних гостей. В календарі зазначено і приїзд перемиської гімназії, і секретарський однотижневий курс, і дитячі двотижневі табори, що щороку купчаться в будинку „Львів", і тенісова школа, що вже розпочала діяти 21-го червня, і з'їзд комбатантів, і двісті осіб з Республіканської партії, які замовили собі гостинну українську оселю, і Курси українознавства для молоді, і прерізні гуртки, переважно українські, чи то танцювальні курси, чи жіноцтво, чи молодь, чи сеньйори, чи спортовці, чи то „Лайонс" клюб тощо. Багатьом групам, на жаль, за браком місця доводиться відмовляти в сезон.

За літо перейде через Союзівку яких десять тисяч людей. Оборот грошовий становитиме — півмільйона долярів. Каже господар, що хоч Союзівка не приносить баришів, але вона виплачує себе й до неї УНСоюзові не треба докладати.

Коли був молодший, пан Квас мав дуже амбітні пляни щодо Союзівки, намовляв головного предсідника розбудувати оселю для дітей, щоб можна було збільшити кількість таборовиків і відбувати хлоп'ячі й дівчачі табори в той сам час для вигоди батьків. Бачилося в уяві адміністраторові і конвенційний центр тут, але тепер примирився з тим станом, який є. Старається робити оселю найбільш ефективною під час літа, не забуваючи при тому, що самим літнім сезоном Союзівка не обмежується, що вона відкрита властиво круглий рік, хоч об'єм активностей з відходом літа дещо звужується. Тоді також працює тут лише п'ять - шість постійних затруднених. Влітку ж — їх багато більше, вже не кажучи про поденних, якщо наплив гостей перевищує сподіваний.

Цікаві уваги господаря Союзівки і про безпеку оселі: він є заступником шерифа у містечку й носить не без гордости зірку маршала. Будучи сам „закон", має вишкіл і вміння, а головне відвагу, відповідно спиняти тих, хто хотів би переступати закон і приписи порядку. Щодо цього, то на українців загалом не можна надто нарікати, але часи змінилися, і — каже Квас — „збитки" його власного покоління під час підростання були — без жарту — дитячими іграшками в порівнянні з цими, сучасними: оточення таки бере собі данину... Стереже Союзівку і чудовий расовий пес, вірний товариш адміністратора породи „Коллі" з іменем „Чемний". Його прегусте хутро дбайливо причесане й розчесане, це турбота дружини адміністратора, яка в п'ятницю 13-го була на „чек-ап" в шпиталі.

Складна й цікава праця адміністратора не лишає багато часу на те, щоб спинятися в русі, хоч би там що, бо Союзівка з усіма її різноманітними програмами й справами якраз розпочинає свій найгарячіший сезон. І хоч Союзівка не стала таким ґрандіозним Українським центром з великих літер, як її мріяв у своїй уяві бачити не один відданий союзовець, то все таки це найкраще місце, де молодь, дорослі, старші й діти можуть бути у своєму рідному оточенні, де панує рідне слово, де лунають рідні пісні і де свіжа й смачна кухня милої пані Олі. Тут — різні спортові угіддя, чепурні кімнати, мальовничі подвір'я і навколо чарівна природа, і де святковий настрій панує навіть у будень.



У випадку Чемного і йому подібних, кращого приятеля людині не знайти! Гості Союзівки можуть спати безпечно...

Про неділю і свято, звичайно, нема чого турбуватися: при самому в'їзді до Союзівки, з протилежного боку дороги стоїть дивоцерква, одноразово модерна й традиційно українська, яку з талантом і знанням, а при тому і з — патріотизмом українським побудував архітект Радослав Жук. Вона вже зовсім готова, лишився ще іконостас. За красу його й стилевість ніхто не буде сумніватися, бо творитиме його мистець Яків Гніздовський, прізвище якого відоме на цілий світ.

Досі церква обійшлася кергонксонській громаді всього 300,000 долярів, малу суму, якщо зважити вартість цієї омріяної Божої Оселі. Півтисячі домів українських в околиці містять в собі і таку ж кількість родин, — щоправда не всі католики і не всі вірні якраз цієї церкви — але всі не скупилися. Позичку на догідних умовах дістали, між іншим, — де ж інде? — в Українському Народному Союзі — найстаршій, найбільшій і найбільш заслуженій громадсько - господарській установі в Америці, яка разом з Видавництвом, щоденником „Свободою", з оселею Союзівкою, тижневиком і дитячим журналиком, є справжньою „Заморською Твердинею" українського зорганізованого життя українців у ЗСА.

Союзівку ж дійсно відвідати варт!

ІЗРАЇЛЬ ВИПРАЦЮВАВ плян розміщення своїх військ у випадку ухвалення автономії для палестинських арабів. Ізраїль застерігся, що, не зважаючи на натиск з будь-якого боку, він не погодиться на створення самостійної палестинської держави. Зате готовий дати палестинцям автономію при передумові, що ізраїльські військові частини і ніякі інші будуть стаціоновані в жидівських поселеннях на західньому березі Йордану, тобто на спірній території, та між тими поселеннями; на горах і інших домінуючих пунктах будуть розміщені бойові ізраїльські обсерваційні пункти; в долині Иордану на постійно буде існувати безперервний ланцюг ізраїльських військових полігонів; ізраїльські війська вийдуть з міст заселених палестинцями, але стаціонуватимуть на передмістях; Ізраїль задержує повну і виключну летунську контролю повітряних просторів над Ґазою і західнім берегом Йордану Самарією і Юдеєю.

СХВАЛЕННЯ КОНҐРЕСОМ закону про примусову реєстрацію молоді до військової служби поставило поштовий уряд у дуже незручну ситуацію: з однієї сторони пошта мусить зробити додаткове зусилля, щоб справитись з реєстрацією, а з другої вона наражена на всякого роду демонстрації противників реєстрації і навіть на матеріяльні шкоди, що їх можуть нанести демонстранти.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТІСНИЙ союз Болгарії з Росією, яка допомагала їй у довгій боротьбі з турецьким поневоленням, населення Болгарії щораз більше звертається до Заходу в пошукуванні засобів покращання життєвих умов. На Заході шукає Болгарія не лише модерної технології і капіталу, але й метод розподілу дібр та товарів щоденного вжитку. В тій цілі вже від довшого часу болгарські господарські чинники ведуть переговори з американськими, японськими, німецькими й іншими компаніями. Для примани болгарський уряд відривається від совєтського господарського моделю і шукає можливости творення спільних компаній із чужим капіталом. Після Мадярщини, Польщі і Румунії була б це четверта сателітна держава, що погоджується на спільні зі Заходом підприємства.

Шмідт вимагає...

(Закінчення зі стор. 1)

тачає значну скількість енерґетичних засобів Західній Европі в формі нафтової ропи і газу, а після побудови і повного промислового використання тюменських піль це постачання зросте у великій мірі.

Уряд СССР заплянував підписання нових господарських договорів як центральну точку в часі побуту Шмідта у Москві. В тій цілі в Москві пропонують, щоб договір підписали Леонід Брежнєв і Шмідт, одначе дотепер канцлер Шмідт настоює, щоб підписали їх міністри економічних справ. Німецький міністер економічних справ граф Отто Лямбсдорф, який керував переговорами і мав би тепер їх підписувати, висловив своє застереження. „Ми не можемо вести господарського обміну як звичайно. Ми ведемо розмови з ЗСА і нашим партнерами з НАТО в справі обмеження постачання стратегічних дібр".

Під час першого дня свого перебування в Москві, Шмідт висунув дві вимоги: в справі совєтської окупації Афганістану він закликав до відтягнення совєтських збройних сил і створення можливостей афганському народові самому рішати свою долю, а в справі стаціонування в Західній Европі американських ракет середнього засягу він запропонував „переговори без попереджаючих передумов". Вже раніше він з'ясував, що йдеться про спільну розв'язку стаціонування в Середущій Европі і Східній Німеччині совєтських ракет СС-20 і згаданих американських ракет.

Ще невідомо, яка буде остаточна відповідь Леоніда Брежнєва на ці пропозиції, але Москва не скриває свого невдоволення. Заманеврувавши себе в клопоти в Афганістані, вона шукає виходу з тих клопотів, але не за ціну зречення Афганістану; а в справі ракет Совєтський Союз зайняв типову для нього позицію: ви своїх ракет не стаціонуйте, а ми свої вже залишимо. Така розв'язка ні для Шмідта, ні для Західньої Европи не є сприємливою.

Також невідомо, що вийде зі совєтських плянів перетворити перебування Шмідта в маніфестацію „детанту та мирової співпраці Західньої Европи з СССР", для чого Москва заплянувала була урочисте підписання торговельних договорів між Німеччиною і СССР.